

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Aduocatus teneaturne gratis præstare patrocinium pauperibus in suis
caussis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

tractatione infirmatur tunc maxime, dum testis bonæ est existimationis, de quo nulla est suspicio, consulto fuisse mentum, debet quantum cumque elapso tempore testi moniū mutare, si modo intellexerit quod aliquo pacto poterit famam & honorem alterius resarcire.

Ad secū
dū arg.

Ad secundum argumentum respondetur, mendacium officiosum adeo genere suo esse mortale, vt neque in iudicio tale fiat. Quare dum innocens vel testium calumnijs accusatur, vel iudicis iniquitate vexatur, dicere aliquid contra veritatem, vt illa via ab iniquo iudicio innoxius eripiat, nisi iusurandum interueniat non est mortale. Et ratio est (vt ait S. Thom.) quia iudicium iniustum, non est iudicium ideoq. nihil illi contra iustitiam peccatur. Dum autem vniuersaliter ait iudicium iniustum non esse iudicium, non loquitur more styloque doctorum iuris, sed sermone philosophorum moralium, qui quidquid vitiosum est, nullū arbitrantur. Iuris enim prudentes non omnem sententiam iniustam pro nulla ducūt. Sententia enim apud illos duplici de causa est nulla scilicet vel quia dimanata non iudice, vel quia errore continetur, tum intollerabilem, tum etiam manifestum. Attamen etiam si non sit nulla, accidit esse iniustā triplici de causa, vt auctor est Gratian. ca. episcopus. 1. q. 3. s. aut ex animo, vt puta quia iudex ex odio procedit, iametsi hoc quidem nisi alia adsit iniquitas, sententiam non vitiat aut ex ordine, nempe quod non seruetur necessarius ordo iuris, aut ex causa, nempe dum contra veritatem aut facti aut iuris sententia pronuntiat. Atq. hæc est essentialis iniustitia, nam reliquæ accidentariæ sunt. Et quæ dicimus de sententia, quæ terminus est iudicij, idē & de iudicio cōtendū est. At vero licet hoc pacto sit sententia iniusta, nō tamen (vt dicere cepimus) censetur subinde nulla, nisi error tum intollerabilis, tum etiā propatulus sit, ideo admonet Greg. ea. cau. & q. dicens. Sententia pastoris siue iusta siue iniusta timēda est. Ob id scilicet quod quādo error non est manifestarius, ad reū non pertinet de illo iudicare. Considerate ergo perpende duo verba, sententia, & pastoris. Priori namque intelligit quod non sit intollerabilis erroris, & posteriori quod sit veri iudicis. Hæc autem omnia in foro iudiciali intelliguntur. Nam in foro consciē

tia, quisquis omni proculdubio rescituerit sententiam esse iniquam, hoc est contra veritatem, potest non parere, dū id modo citra scandalum faciat. Et ideo S. Th. omne iudicium iniquum censet nullum. Ad tertium facile respondetur, quod ideo stringuntur testes iureiurando, vt maiori percellantur timore. Grauius enim est a Dei religioni preuaricari, quam humanā sauciare iustitiam.

QUESTIO VIII.

DE IUSTITIA Aduocatorum.

S. Tho. 2. 2. quæst. 71.

ARTICVLVS I.

*Vtrum aduocatus teneatur gratis præstare
patrocinium pauperibus in
suis causis.*

Ostrema deniq. persona in iudicio est aduocatus, de quo primo queritur, vtrum teneatur pauperibus gratis patrocinari. Et arguit a parte affirmatiua. Patrocinium inter alia misericordie opera connumeratur, sed opera misericordie gratis debent impedi, secundum illud Exo 23. Si videris asinum odientis te iacentem sub onere, non præteribis, sed subleuabis eum. cum tamen molestius premittur pauper licet contra ius sibi constituta quam asinus onere. Secundo accedit auctoritas Grego. qui inter suas Homilias exponens locū euangelicum Matt. 23. de talento quod seruus nequam subrus terra infoderat, ait: Hñs intellectum curet omnino ne taceat, habens rerum affluentiam, a misericordia nō torpescat; hñs autem qui regitur, vsū illius cum proximo partiat, hñs loquendi vsum, apud diuitem pro pauperibus intercedat. Hoc enim omnia talia homine reputantur, talentum autem abscondere culpa est, vt de pæna ipsa deprehenditur quam seruus ille pertulit, ergo patrocinium est in præcepto. Tertio, præcepta misericordie sunt affirmatiua, quæ idcirco loquuntur & tpe obligant quo calamitas ingruit, necessitatis autē tps in paupere est quousque iniuria

Gregor.

iniuria opprimitur, ergo tunc aduocatus tenetur suo patrocinio illi a lesse. In contrarium autem est quod necessitas tibi non est minor, quam illa qua pauper in iudicio vexatur, non autem semper tenetur diues cibo pauperi subuenire, ergo, neque patronus suo patrocinio.

Sicuti de accusatore quæsitum, est vtrum de iustitia teneatur quandoque accusare, & de rellè vtrum teneatur testificari, ita & de aduocato operæ precium est scire an officio misericordix teneatur fauore suo miseris suppetias ire? Ad quam vtique quoniam gratis pauperibus patrocinari vni & elemosinarum genus, perinde respondendum est ac de alijs misericordix officijs, de quibus D. Thom. secunda secunda quæstion. 32. disputauit. Est ergo conclusio que sola quæstioni sufficit. Aduocatus non semper causæ pauperum patrocinium suum gratis præstare tenetur, sed tunc daturat cum non in promptu apparet quomodo ei possit aliter subueniri. Probatur conclusio. Præceptum misericordix, vt modo dicebamus est affirmatiuum, obligat ergo non pro semper, sed miseria id inopis exigente, igitur vbi in promptu est, ut possit aliter pauperi succurri, non te præceptum constringit, sed consilium admonet. Eo potissimum quod ad impossibile nemo obligatur, & nemo potest omnibus opem ferre, licet sit consilium dum potes, alium benefaciendo præuenire. At vero vbi non est in promptu per viam aliam subuentio, tunc extrema censetur necessitas atque adeo obligatis. Vnde Augustin. in princip. de doctrina Christiana, Cum omnibus inquit, prodesse non possis, his tibi potissimum consulendum est qui pro locorum & temporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus constituti tibi tanquam quadam sorte iunguntur. Vbi rationem redditur cur omnibus non tenemur nempe quia non possumus.

Mox affirmatiuum præceptum suis qualitatibus circumscribitur vt sit obligatorum. Primum ratione loci quia non teneris queritare quibus bene facias, sed occurreribus auxilio adesse, secundum illud citatum Exod. 23. Si occurris boui aut asino vicini tui erranti, reduc eum. Secundo etiã addit rationem temporis, quia non teneris prospicere in futurum causis pauperum, sed in presenti eis opulari secundum illud

1. Ioan. 3. Qui viderit fratrem suum necessesse habere, & clauerit viscera, &c. Subiungit autem Augustinus vel quarumlibet rerum opportunitatibus, quia dum homo omnibus non sufficit, illis citius opem debet qui sibi sunt aliqua necessitudine coniuncti secundum illud 1. ad Timoth. 5. Si quis suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negauit. Duo ergo requiruntur ad præceptum charitatis, prius ut hæc circumstantia conueniat, posterior vt non sit in promptu via paratior subuentio. Et quod de aduocato affirmatur, de medico pariter censendum est, ac de alijs perinde qui misericordix officio leuare arum nas possunt, miserorumque necessitatibus opulari, siue publicis siue priuatis.

Primum autem circa hæc dubium existit, quomodo intelligatur excusatio hæc præcepti, quando in promptu apparet quomodo alteri necessitati subueniri possit, vtrum satis sit vt tu excuseris, alios esse qui necessitatem intuentes, & melius quam tu, possunt, & auctiori vinculo tenentur. Sic enim vulgus existimat, quare passim audias hoc lesse pacto excusantes. Est talis qui melius facere potest ac debet, cur igitur ego teneat? Respondetur nihilominus istis eiusmodi phycas potentias & naturalis obligationes, nisi adsit actus, non excusare reliquos, qui succurrere possunt. Quid enim misero prodest quod multi possint & debeant, si occurrit illi nemo? Verba ergo hæc, si in promptu apparet aliter subueniri posse, intelligenda sunt in proxima aptitudine ad opus scilicet, vt credas re vera absque te subuentum iri statim per alios. Alioqui si tu non facis, aliorum culpam tuam non excusabit. Sed alterum deinde hic restat dubium. Videtur enim D. Tho. non satis ei fecisse, loquitur inquam de extrema necessitate, nihil autem de graui, & tamen dubium est vtrum citra extremam teneatur etiam aduocatus patrocinari pauperi in graui necessitate, aut medicus etiam infirmum curare. Et quidem

Gaiet. impræsentiarum solam extremam necessitatem arbitratum secum asserre, præceptum obligans ad mortale. Distinguit enim tres gradus. Primum extremæ necessitatis, cui sub mortali culpa succurritur est. Secundum, necessitatis grauis citra extremam, cui non occurrere venialis, inquit culpa est. Lenioribus autem sic utre-

Primum dubium.

Responsio.

Dubium secundum.

Gaiet.

re con-

re consilium est, sed illas prætermittere nulla est culpa. Mirandum est tamen quomodo sui ipsius fuerit oblitus, nam secunda secunda quaestione 32. artic. 5. legitime D. Thom. interpretatus, duos confessus est casus præcepti elemosynæ sub mortali, videlicet necessitatem extremam de necessarijs, & grauem de superfluis. In cuius confirmationem tractatum postea composuit de elemosina vbi eandem sententiam adstruxit necessariam esse concessu. Ioannes nanque non tantum de extrema loquitur, sed de vrgenti necessitate. Qui viderit, inquit, fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua, &c. Viscera. n. quæ sola extrema necessitas aperit, fetrea sunt & obstrusiora quàm sint charitas. Igitur non est dubium quia perinde atque in alijs elemosinis, in patrocinio locum etiam habeat grauis necessitas, vt in loco citato ait S. Thom. quod recte Syluester agnouit in verbo, aduocatus, §. 28. Equis enim dubitet, quin si inopis hominis omni fauore destituti citra periculum vitæ periclitaretur honor, alia ve illi ingrueret vrgens calamitas, teneretur, & patronus suo illi adesse patrocinio? Et pariter medicus quamuis non immineret aegroto periculum mortis? Hoc autem verum est quod cum in graui necessitate non sit præceptum, nisi de superfluo, pensanda est & necessitatis grauitas & aduocati aut medici possibilitas. Et quidem grauitas ex obiecto penditur, periculum enim præsentissimū vitæ extrema necessitas est. Et quamquam non esset tam certum periculum mortis, posset esse grauis necessitas, vt in infirmo graui tanto infirmitate, & si cui grauius periclitatur honor, & fama. Superfluum autem in aduocato, quatenus aduocatus est, sicuti & in medico, est tempus quod sibi superest. Haud enim ad succurrendum grauibz causis citra extremam teneretur horas succidere quas in alenda sua familia collocare eger, sed satis fuerit si sit diues qui non tanto tempore pro se eger, vt quod sibi superest, causis pauperum impendat. Si non omnibus illis porius quæ grauiora sunt. Nam inde quod scientiæ locuples est tenetur partem etiam impartiri egenis, sicuti si alijs diuitijs afflueret. Qui enim inuisos habet pauperes, non est cur sit in conscientia securus, quia neque est in tuto. Et per hæc clarent argumen-

torum solutiones. Qui enim iuuentum sub onere iacens obuium habet, videt sui opem esse illi necessariam, cuius ideo fit in de debitor. Et pariter ad Gregorium respondetur, quod talentum abicondere est vbi necessitas occurrit, auxilium subtrahere. Et quantum ad tertium attinet, iam expressa est illa quæ obligat necessitas, atque illa quæ sub consilio militat.

ARTICVLVS II.

Virum merito sint aliqui ab aduocacione officio arcendi.

Post hæc quaeritur de aduocatorum qualitate & dignitate, virum aliqui sint tanquam in idonei ab hoc officio abigendi. Arguitur enim a parte negatiua. Ab operibus misericordiae nemo arcendus est. Secundum. Eiusdem effectus neuiquam incongrue assignantur diuersæ causæ, vacare autem sacris & peccatis sordescere, contraria sunt, incongrue ergo ab hoc officio arcentur ex vna parte infames, atque ab altera clerici. Tertio quique tenetur proximum sicut seipsum diligere, nemo autem cohibetur propriè defendere causam, ergo neque cohiberi vllus debet tueri causam proximi. In contrarium autem est, quod in fames & excommunicati repelluntur ab hoc officio, vt patet. tertia quæst. 7. cano. infames, & etiam monachi, nisi de licentia Prælati in causa pijs 16. q. 1. c. monachi. & extra, de postulatio. c. ex parte.

Ad quaestionem supposita distinctione duabus conclusionibus responderetur. Primam enim quis potest a munere aliquo repellere, scilicet aut propter impotentiam aut propter indecentiam. Sed differunt, quod impotentia simpliciter excludit hominem, indecentia vero non item, quia potest per necessitatem quod indecens fieri concedens. Est ergo prior conclusio. Qui potentia caret aduocandi neuiquam patrocinari potest siue potentia defectu sensu interiori, quales sunt furiosi, qui sensum non habent sensum, atque impubescentes, qui ipsum non habent integrum ac sensibilem, aut in exteriori, sicuti sunt furiosi